

تبیین پایداری ساختار کالبدی محلات شهری (مطالعه موردی: محله ده ونک تهران)

ابوالفضل رحمتی^{۱*}، ولیاله ربیعی^۲

۱- کارشناس ارشد شهرسازی، دانشگاه هنر، استان تهران، شهر تهران، E-mail: abolfazl.rahmati@gmail.com

۲- کارشناس ارشد شهرسازی، دانشگاه هنر تهران، ایران، E-mail: v_rabiifar@gmail.com

چکیده

از گذشته های دور محلات مسکونی شهرها، به عنوان سلول های حیات شهری دارای نقش اساسی در زندگی ساکنین آنها داشته اند. با توجه به اینکه در گذشته محلات شهری، مکانی برای گردآمدن افراد با ویژگی های قومی نژادی، مذهبی، اقتصادی و اجتماعی و ... مشترک بوده است.

مقاله حاضر با هدف تبیین پایداری ساختار کالبدی محله ده ونک انجام گرفته است. از روشهای توصیفی، اسنادی و بررسی کتابخانه ای برای دستیابی به ادبیات تئوریک موضوع و همچنین روشهای تحلیلی کیفی برای سنجش میزان تأثیرگذاری انواع متغیرهای توسعه پایدار محله ای بصورت توأمان استفاده گردیده است. از روشهای معمول در مطالعات شهری، نظیر مراجعه به مراکز آماری، کتابخانه ها و مراکز اطلاعاتی و مشاهده مستقیم و تکمیل پرسشنامه ها و مصاحبه های عمیق نیز برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز استفاده شد همچنین جهت تجزیه و تحلیل داده ها از روش تجربی ساکنین بهره گرفته شده است.

واژه های کلیدی: ساختار کالبدی- اجتماعی- پایداری- محله ده ونک

۱- مقدمه

در این میان با مطرح شدن دیدگاه توسعه محله ای پایدار به عنوان دیدگاهی که حل مشکلات کنونی شهرها و زندگی شهری را درگرو بازگشت به مفهوم محله می داند، می توان با استفاده از نیروهای توانمند درونزا و سرمایه های اجتماعی موجود در آن به حل مشکلات موجود پرداخت.

ساختار فضایی محلات مجموعه ای مرکب از فعالیت ها و تعاملات اجتماعی، کاربری ها و عناصر کالبدی شاخص و هم چنین شریان های ارتباطی و فضاها یا عرصه های عمومی می باشد. این ساختار، شبکه فضایی به هم پیوسته ای را تشکیل می دهد. شریان های ارتباطی به عنوان رشته های ارتباط دهنده محلات به رده بالا تر کالبدی، یعنی منطقه و در نهایت شهر، حیات و سرزندگی را به آنها منتقل می سازد. فضاهای عمومی محله مکان تبلور فعالیت های اجتماعی می باشند. این مجموعه، شالوده سازمان فضایی - کالبدی در سطح شهر و اجزای آن را تشکیل داده و بیانگر ویژگی های فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و به عبارتی بیانگر هویت آن جامعه می باشد.

محدود مطالعاتی در این تحقیق محله ده ونک در منطقه ۳ شهر تهران می باشد. مهمترین مشکل این محله بافت فرسوده آن است که در عرض بسیار کم معابر و نیز قطعات نامنظم و بسیار کوچک زمین ابنیه مشهود است. و همچنین با مشکلات اجتماعی در محله مواجه هستیم. مشکل